

AUTOEVALUAREA CA FACTOR DE SPORIRE A CALITĂȚII PROCESULUI EDUCAȚIONAL UNIVERSITAR

MARINA MORARI, dr.

Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți

În cadrul unei acțiuni didactice se declanșează o conexiune inversă externă – realizată de profesor, care ameliorează sau transformă structural mesajul educațional, și o conexiune inversă internă – realizată de student, când acesta devine capabil de autoevaluare-autoinstruire-autoeducație. Anume în acest moment studentul se transformă din obiect în subiectul propriei sale formări – dezvoltări.

Potrivit idealului pedagogic și scopurilor pedagogice care orientează întregul sistem de învățământ, autoevaluarea studentului

contribuie la depistarea „verigilor slabe” în vederea corectării, ajustării sau restructurării acțiunilor de predare-învățare-evaluare (Cristea, S., *Dicționar de pedagogie*, Litera-Litera Internațional, Chișinău-București, 2000, p.26).

Dacă evaluarea calității procesului de învățământ vizează *factorii de stoc* și *factorii de flux* care intervin la nivelul structurii de funcționare a sistemului (Radu, I., *Sinteze pe teme de didactică modernă*, coordonator Radu I., 1986, p.36), apoi autoevaluarea studentului poate deveni factor influent în sporirea calității acestui proces, exprimând calitatea formării studentului într-un moment anumit al evoluției acestuia, dar și dintr-o perspectivă dinamică. În autoevaluare studentul se situează în proximitatea adevărului. În funcție de criteriile explicate de profesor, studentul ajunge să se aprecieze mai just pe sine.

În opinia lui M. Huberman, (Huberman, M., *Evaluating the Effectiveness of Scholing*, International Review of Education, 1973, vol. XIX, № 3, p.356-371.) fiecare act de evaluare cuprinde trei componente:

- o apreciere de valoare asupra calității procesului (criteriile evaluării);

- o acumulare de informații și instrumente utilizabile pentru alte evaluări similare sau în cazul unei reluări ulterioare a proiectului (capacitatea de transfer a evaluării);

- o măsurare a principalelor dimensiuni cantitative ale procesului, ca suport pentru aprecierile calitative ale criteriilor (indicatori calitativi ai evaluării).

Autoevaluarea stabilește eficiența globală a procesului la sfârșitul desfășurării lui sau al unei etape a acestuia. În practica universitară deja sunt implementate diverse metode, tehnici și procedee de autoevaluare a studentului, cele mai răspândite fiind testele. În acest sens, prezintă un interes deosebit viziunea lui Tousignant despre tipurile de evaluare: normativă și criterială. Dacă evaluarea normativă compară comportamentele unui individ cu acelea ale indivizilor din același grup, apoi evaluarea criterială compară comportamentele unui individ cu cele care ar trebui să le manifeste el. Astfel într-o autoevaluare criterială contează diferența dintre performanțele așteptate și cele realizate. Autoevaluarea după criterii furnizează studenților un mesaj clar despre ceea ce trebuie să știe să facă, devenind o practică ce valorizează participarea studentului la propria sa formare, îl face conștient de responsabilitatea sa, sporind motivația pentru învățare. Ca exemple de autoevaluare criterială pot servi:

▪ Algoritmizarea conținuturilor prelegerilor unui curs universitar (Ca exemplu: la Cursul Teoria elementară a muzicii conținuturile temelor pot fi structurate după algoritmul: Conceptualizare muzicologică, Opinia și viziunea compozitorilor, Practicum, Repertoriu de interpretare, Material muzical pentru audiții, Aforisme, Citește și reflectează, Teme și însărcinări, Chestionar recapitulativ etc).

▪ Elaborarea și difuzarea prealabilă a unui chestionar pentru un curs universitar, care se finalizează cu o evaluare finală în formă de colocviu (Ca exemplu: înaintea colocviului studenților li se distribuie un chestionar care cuprinde conținuturile cursului de Metodica Educației muzicale la nivel de cunoaștere și aplicare).

▪ Utilizarea portofoliului, care este un instrument de evaluare flexibil, complex, integrator, incluzând rezultatele obținute prin celelalte metodici și tehnici de evaluare. Portofoliul poate deveni *cartea de vizită* a studentului, în care este vizualizat progresul lui (Cabac, V., *Evaluarea prin teste în învățământ*, Presa universitară bălțeană, Bălți, 1999). Elementele necesare în alcătuirea portofoliului sunt: *scopul* portofoliului, *structura* portofoliului, *contextul și modul de proiectare*. Ca mijloc de valorizare a muncii individuale a studentului, portofoliul poate deveni *factor de dezvoltare* a personalității acestuia. În acest context, studentului i se rezervă un rol activ în învățare. Portofoliul reprezintă un veritabil *portret pedagogic* al lui, relevând nivelul general de pregătire, rezultatele deosebite obținute în unele domenii, rezultatele slabe în altele, interese și aptitudini demonstrate, capacități formate, atitudini, dificultăți întâmpinate etc. (Radu, I., *Teorie și practică în evaluarea eficienței învățământului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981, p.226). Astfel, portofoliul poate fi considerat *instrument de evaluare* pentru profesor (ca model de portofoliu cumulativ - sursă de informație), *instrument de autoevaluare* pentru student.

▪ Aplicarea tehnicilor de dezvoltare a gândirii critice, care contribuie la conștientizarea propriilor procese metacognitive, ajungând să înțeleagă mai bine noile idei, sisteme, modalități de a relaționa informațiile și conceptele (Temple, Ch., Steele, J., Meredith, K., *Aplicarea tehnicilor de dezvoltare a gândirii critice*, Supliment al revistei Didactica Pro..., № 2 (8), 2003, p.14). În concluzie, studenții care gândesc critic operează sistematic și reflexiv cu cunoștințele pe care le posedă și, pe măsură ce cresc și învață, se redefinesc pe ei însuși și în felul în care percep lumea.